

УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Ковтуненко Ю.В, к.е.н., доц.,
Мисюк Б.М.

Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Складність, динамізм та непередбачуваність зовнішнього середовища сучасних підприємств, постійне зростання кількості загроз та ризиків у їх господарській діяльності зумовлюють необхідність виділення окремої функціональної підсистеми у їх загальній системі менеджменту – системи управління фінансово – економічною безпекою підприємства.

У вузькому розумінні, система управління фінансово – економічною безпекою підприємства включає управлінські органи, підрозділи і виконавців, які виконують закріплені за ними функції й вирішують поставлені перед ними завдання (суб'єкти управління) та сукупність методів, за допомогою яких здійснюється управлінський вплив.

У широкому розумінні система управління фінансово – економічною безпекою підприємства складається з наступних компонентів [1]:

– організаційна структура, що відображає склад і підпорядкованість різних елементів, ланок і рівнів управління фінансово – економічною безпекою;

– суб'єкти управління (управлінські кадри) – працівники, що здійснюють функції управління або сприяють їхньому здійсненню, тобто професійна беруть участь у процесі управління і входять в апарат управління;

– механізм управління – сукупність головних елементів впливу на процес розробки і реалізації управлінських рішень для забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів підприємства;

– об'єкт управління – комплекс діяльності людей, виділений із соціального середовища або як ланка соціальної системи (наприклад, підприємство), або як особлива функція, що вимагає спеціального механізму управління (наприклад, управління фінансами, збутом, персоналом тощо);

– функції управління – особливі види діяльності, що виражають напрямки або стадії здійснення цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на об'єкти управління;

– процес управління – вплив суб'єктів управління на об'єкт управління за допомогою обраних методів для досягнення запланованих цілей.

Отже, поняття системи управління фінансово – економічною безпекою підприємства включає механізм управління фінансово – економічною безпекою підприємства, який являє собою сукупність його головних принципів, методів, прийомів, форм, інструментів і стимулів.

Підприємницька діяльність є ризиковою, тобто дії учасників підприємництва в умовах сформованих ринкових відносин, конкуренції, функціонування всієї системи економічних законів не можуть бути з повною визначеністю розраховані і здійснені. Багато рішень у підприємницькій діяльності доводиться приймати в умовах невизначеності, коли необхідно вибирати напрямок дій з декількох можливих варіантів, здійснення яких складно визначити [2].

При використанні ситуаційного підходу до зниження ризиків втрати фінансової стійкості підприємства дотримуються такої схеми прийняття рішень:

- виділення ознак для класифікації ситуацій;
- виділення типових ситуацій згідно вибраних ознак;
- наповнення типових ситуацій значеннями конкретних обставин;

Згідно прецесійного підходу до управління, воно є не просто набором певних функцій, а поетапним процесом їх виконання.

Процес управління фінансово-економічною безпекою підприємства зумовлює:

- постійний моніторинг зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства з метою ідентифікації і прогнозування реальних та потенційних загроз;
- обґрунтування і комплексне використання найбільш раціональних форм, методів, засобів захисту фінансово-економічних інтересів підприємства;
- постійний контроль за станом фінансово-економічної безпеки та реалізацією заходів, спрямованих на захист фінансово-економічних інтересів;
- належний рівень підготовки керівництва і персоналу підприємства, формування їхніх компетенцій у сфері фінансово економічної безпеки.

Фінансово-економічну безпеку підприємства можна забезпечити двома шляхами: досягненням високої фінансової стійкості підприємства до зовнішніх і внутрішніх загроз, а з іншого боку – створенням відповідної системи захисту від них. Тому функції управління фінансово-економічною безпекою підприємства як спеціалізованої системи менеджменту будуть включати комплекс управлінських дій, що забезпечують досягнення його фінансової стійкості та захищеності його фінансово-економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз [3].

Система управління фінансово-економічною безпекою підприємства повинна: враховувати альтернативні шляхи забезпечення безпеки підприємства, які відповідають фінансовій стратегії і конкретній фінансовій політиці підприємства; включати комплекс виважених збалансованих рішень як в області забезпечення інтересів підприємства, так і в управлінні його фінансовою діяльністю.

Таким чином, важливим аспектом забезпечення фінансово-економічної безпеки є управління господарськими ризиками на підприємстві, що являє собою складний процес. Його основою є зважене визначення джерел тих видів ризику, які у разі реалізації призводять до виникнення загроз стабільному й ефективному розвитку суб'єкта господарювання. Цей процес передбачає реалізацію чотирьох основних етапів, що виконуються у встановленій послідовності. Перспективи подальших досліджень мають полягати у визначенні найбільш актуальних ризиків для підприємств та обґрунтованому виборі методів їх зниження.

Література

1. Мойсеєнко І.П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства: навч. посіб. / І.П. Мойсеєнко, О.М. Марченко. – Львів, 2011. – 380 с.
2. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення: монографія / Т.Г. Васильців. – Львів: Арал, 2008. – 386 с.
3. Ковтуненко Ю.В. Інноваційна безпека як основа економічної безпеки країни / Актуальні проблеми забезпечення фінансово-економічної безпеки України: збірник тез доповідей IV Науково-практичного семінару з міжнародною участю, Тернопіль, 18-20 квітня 2013 р. – Тернопіль: ВЦ «Вектор», 2013. – С.143-145.
4. Маркетингові ризики підприємств на ринку бетону в сучасних умовах [Електронний ресурс] / І.А.Педько // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 1 (11). – С. 63-68. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n1.html>.
5. Філіппова С.В. Система формування і забезпечення економічної безпеки підприємства [Електронний ресурс] / С.В. Філіппова, О.С. Дашковський // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 17-21. – Режим доступу до журн.: <http://www.economics.opu.ua/n3.html>.